

คณะศรัทธาเข้า

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราเอาเรื่องความกลัวก่อนนะ “แก้ไขความกลัวนี่กลัวอย่างไร” นี่เราจะพูดอย่างนี้ก่อนนะ เราจะปูพื้นฐานให้คิดหนึ่ง ว่าโดยสัญชาตญาณของคนมันกลัวทั้งนั้น ที่นี้พอกลัวแล้วนี่เราจะแก้ไขอย่างไร? ความกลัว ที่นี้พอความกลัวนี่มันเป็นประโยชน์มากถ้าคนใช้เป็น ทุกอย่างของเหรียญมีสองด้านหมด มันมีคุณประโยชน์ของมัน แต่มันก็มีโทษกับมันในตัวมันเอง

ที่นี้ความกลัวนี่นะ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะหลวงปู่อ่อน เรามาอ่านประวัติหลวงปู่อ่อนนะ หลวงปู่อ่อน ครูบาอาจารย์ทั้งหมด กลัวนะ หลวงปู่อ่อนท่านพูดอย่างนี้ ท่านบอก “เมื่อก่อนท่านกลัวผีมาก” แล้วท่านอยู่ในป่า ท่านจะต้องภาวนาท่านไม่กล้าภาวนามีกุฏิใช้ไหม ที่นี้ด้วยความมุมานะของคนที่ยากได้ดี ท่านก็พูดอย่างนี้นะ ท่านก็เดินขึ้นกุฏิแล้วท่านไม่กล้าลงภาวนา ท่านว่าอย่างนั้น ท่านกระโดดลงทางหน้าต่างเลย คือว่า พอมันมืดแล้วมันลงบันไดไม่ได้ มันกลัวผี ก็ตัดสินใจว่าเราจะเอาชนะตัวเอง ก็กระโดดกระโดดจากหน้าต่างลงไปเลย เพื่อจะลงมาเดินจงกรมในป่า ท่านว่าอย่างนี้ ประวัติหลวงปู่อ่อนเปิดอ่านสิ พอกระโดดลงจากหน้าต่างไปนะ มันก็วิ่งขึ้นบันไดเก่า ก็กลับกุฏิอีกด้วยมันกลัว

ที่นี้ครูบาอาจารย์ผ่านอย่างนี้มาเยอะ นี่จะบอกว่าโดยสัญชาตญาณของมนุษย์ มันโดยสามัญสำนึก เราจะพูดอย่างนี้ไงว่า “จิตพวกเรานี้มันเคยเกิดเคยตายในวัฏฏะ ถ้าพูดเรื่องผี เรื่องเทวดานี้ พวกเรานี้จินตนาการกันออก เพราะเราเคยเป็น พอมันมีความเคยเป็นบ้าง มันจะมีข้อมูลในใจ พวกเรานี้เคยผ่าน แต่ชาติใดชาติหนึ่งมันหมุนเวียนมาตลอด แล้วมันก็ผ่าน มันก็สะสมมาในใจ” นี่พูดเรื่องผี เรื่องเทวดา พวกเรานี้จินตนาการกันได้ พวกคิดปะ คิดปิ่น เขาเขียนภาพเห็นใหม่ นรกสวรรค์ เขาเขียนได้หมดเลย เขา

จินตนาการได้ แต่เขาจินตนาการโศคาบัน สกิทา อนาคตไม่ได้ เพราะไม่มีใครเคยเข้าถึง จุดนี้ได้

นี่เราจะบอกว่าของมันมีมันเป็นไง พอของมันมีมันเป็นทุกดวงใจนะกลัว เราเองเมื่อก่อนบวชใหม่ๆ นะ ก่อนที่จะบวช เราเป็นคนที่เข้มแข็งมาก แต่บวชมาแล้วเราก็ก้าวเราอยู่ในหมู่คณะชดงค์กันไป ถ้ายังเห็นไฟของใครจุดอยู่เราก็ก้าวทำความเพียรได้ ถ้าเขาดับไฟหมดนะ เราก็ก้าวเหมือนกัน เรานี้ แล้วก็ชดงค์ไป ชดงค์ไปได้ เดินจากนี้ลงไปได้ เดินลงไป แล้วไปเจอพระ พระเขาชวนไปอยู่วัด เราก็ก้าวโดยวิสัยนา โดยสามัญสำนึกคุยกันนี้คุ้นเคยกัน ไปถึงเราไปถึงวิสาสะไปทางกลดเลย เขาไล่ มาถึงเขาไล่เลยนะ ไล่ให้ไปนอนป่าช้า บังเอิญป่าช้าเผาศพอยู่พอดี ไปนอนนะ เอาหลังเข้าเชิงตะกอน แล้วเตือนบอกตัวเอง “อย่าไปมองมันสิ อย่าไปมอง กลัว กลัว” กลัวผี เราก็ก้าว เห็นใหม่ แต่เพราะเราอยู่ในเหตุการณ์อย่างนั้น

เวลาเขาเผาศพ เหตุการณ์จำเป็นที่เราต้องไปอยู่ขณะที่เขากำลังเผาศพ ศพเผาสดๆ กำลังเผาอยู่เลย แล้วเขาไล่เราไปอยู่ที่นั่น แล้วตอนหลังเราไปเที่ยวป่าช้า เราเดินถือตะเกียงเข้าไปนะ เราถือตะเกียงแล้วนะ ด้วยความกลัวนะ แต่ด้วยคิดว่าเราเข้าเที่ยวป่าช้ามันเป็นประโยชน์ ขานี้สั้นหมดเลย แต่ก็ไป ไปตอนตีสองตีสามที่ไม่มีใครรู้ กลางคืน ไปคนเดียว กลัวใหม่ นี่บอกทุกคนนะกลัว นี่กลัวอย่างนี้แก้ไขอย่างนี้ เห็นใหม่ จะบอกว่ามันเป็นสามัญสำนึกของคน

แต่พลิกกลับมาหลวงปู่มัน ท่านบอกให้พระไปอยู่กับในป่าในเขา แล้วพระก็กลัวเสียมาก ไม่อยากไป ไม่กล้าไปเลย ทุกคนไม่กล้าไป ท่านใช้ให้หลวงตานี้ไปเอง แล้วหลวงตานี้ท่านไม่เปิดเผยชื่อในประวัติ ในปฏิปทา หรือในประวัติหลวงปู่มันก็คือตัวท่านเองนี่แหละ บังคับให้หลวงตาไปอยู่ป่า ให้ไปอยู่ที่เสียๆ แล้วหลวงตาก่อนบวชท่านเคยเข้าป่า ท่านรู้จักเสือ ท่านมีปืน แล้วพอไปมือเปล่านี้กลัวใหม่ กลัวมาก นี่ท่านพูดเองนะ แต่กลัวมากก็ใช้ปัญญา ใช้ปัญญาไล่ ไล่ความกลัวของตัวเองไป มันจะหายกลัวหายตรงนี้ ใช้ปัญญาไล่ ไล่ความกลัวของตัวเองว่า

“ในเมื่อครูบาอาจารย์ท่านให้เราไปอยู่ป่าอยู่เขา ครูบาอาจารย์เป็นพ่อแม่ครูบาอาจารย์เรา ท่านไม่ฆ่าเราทิ้งหรือ ท่านไม่กลั่นแกล้งเราหรือ ท่านไม่บังคับเราหรือ แต่ท่านต้องมีเหตุผลของท่าน ท่านต้องการให้เราได้ประโยชน์”

นี่ใช้ความคิดอย่างนี้ ไล่กับทฤษฎีความเห็นผิดของตัวว่า ไม่ใช่ที่ท่านบังคับให้เราไปอยู่กับเสือ ให้เรา เหมือนกับเกลียดเราหรือแกล้งเรา กลั่นแกล้งเรา กิเลสมันจะออกช่องนั้นไง ท่านใช้ปัญญาของท่านไล่ความคิดตัวว่า “พ่อแม่ไม่แกล้งลูกหรือ พ่อแม่ไม่ทำร้ายลูกหรือ พ่อแม่ไม่ทำความเสียหายให้ลูกหรือ” แล้วพอมันไม่กล้าไปก็บังคับตัวเองให้ไป แล้วไปอยู่แล้วกลัวไหม กลัวมาก กลัวมาก กลัวขึ้นมาละ กลัวจนจินตนาการมันเกิด มองไปนี่เสือทั้งฝูงเลยมันนั่ง มันนอนอยู่คอยจะตะปบเราอยู่คนเดียว เพราะความคิดไง จินตนาการมันจินตนาการบอก เสือนี้นอนอยู่เป็นแถวไปหมดเลยในความมืด มันจินตนาการว่าเสือทุกตัวคอยจะตะครุบเรา

มันก็ยิ่งเครียดยิ่งกลัวใหญ่ พอกลัวไป ปัญญามันก็ไล่ “กลัวอะไร กลัวเสือนี้กลัวอะไร? กลัวกระดูกเสือเราก็มีกระดูก กลัวหนังเสือเราก็มีหนัง กลัวตา กลัวหู กลัวจมูก กลัวลิ้น กลัวกาย เรามีครบหมด เรามีหมด เสือมีเราก็มี แล้วไปกลัวอะไรมัน” ท่านบอกจากที่ท่านกลัวๆ พอไล่ไปถึงที่สุดแล้วนะมันกล้าหาญมาก พอมันจินตนาการใช้ไหม เสือตัวนี้นั่งอยู่นี่ตัวใหญ่มาก มันจะตะครุบเรา ตัวนี้ก็ตัวใหญ่มากจะตะครุบเรา มันจะคิดกับตัวเองว่า “ตัวไหนใหญ่เข้าหาตัวนั้นก่อน ให้อัวที่จะตะปบเรา ตัวไหนที่มันจะกินเรา ตัวไหนที่มันจะกินเดินเข้าหาตัวนั้นก่อน” พอเดินเข้าไปบีบ มันเป็นอุปาทาน ไม่มี

เหมือนกับเรากลัวผี เห็นไหม เราจะสร้างรูปผีใหญ่มาก เราจะสร้างจินตนาการเป็นภาพผี เห็นไหม พอเข้าไปแล้วไม่มี ทีนี้เสือทั้งฝูงที่มันจะตะปบเรา พอเดินเข้าไปมันก็ไม่มี มันเป็นป่าเขา มันไม่มีอะไรเลย พอไม่มีๆ โอ้อโฮ จนมันกล้าหาญมาก

เห็นไหมนี่ความกลัว จะบอกว่าความกลัวนี่นะ โดยสามัญสำนึกทุกคนนะมันมีคนจะกล้าหาญขนาดไหนก็แล้วแต่นะ มันจะมีกลัวสักอย่างหนึ่งในใจของเขา ไม่มีคนกล้าหาญร้อยเปอร์เซ็นต์หรือ นักเลงจะใหญ่โตขนาดไหนนะ เพื่อนเรานี้ นักเลงเยอะบางคนนี่นักเลงมากนะแต่กลัวความสูง กลัวความสูง นักเลง ขึ้นความสูงไม่ได้ขำขันเลย แต่ถ้าเป็นนักเลงนี้เก่งมากนะ แต่ไปไหนนะ ไม่ไปไหนเลย อยู่ข้างล่าง กลัวความสูง คน

หนึ่งมันจะมีอันหนึ่งอยู่ในใจ ไม่กลัวอะไรก็กลัวอันหนึ่ง เก่งทุกอย่างเลย แต่ก็มีปมค้อยมีจุดค้อยอยู่ในใจ เห็นไหม นี่ความกลัว

แล้วจะให้ไปแก้ความกลัวไปแก้ตรงไหน? เพราะความกลัวนี้มันเกิดดับนะ แก้ความกลัวจนหายกลัว แล้วเดี๋ยวมันก็ไปกลัวอย่างอื่นอีก แก้ปัญหานี้จบมันก็เจอปัญหาต่อไป เพราะความกลัวนี้เป็นอาการของใจ มันสร้างภาพได้ทุกชนิด แต่มันมีเชื้อไข้อยู่ในตัวเรา ทีนี้พอเกิดขึ้นปั๊บ แก้ปัญหานี้จบมันก็ไปกลัวอย่างอื่น แก้จนหมดเลย ไม่กลัวอะไรเลยนะ ก็ไปกลัวว่าพຽ່งเข้าจะมีข้าวกินหรือเปล่า พຽ່งนี้เข้าไม่มีข้าวกินก็กลัวแล้วนะ โอ้พຽ່งนี้เข้าไม่มีข้าวกิน นี่กิเลสมันออกช่องนี้ไง

เราจะบอกว่า ความกลัวแก้หายหมดเลยไม่มี มันเกิดดับ แต่ถ้าเราแก้ที่ใจเรา ความกลัวนี้ ความกลัวนี้ถ้าคนเป็นใช้เป็นประโยชน์ได้ อย่างเช่น ภานาไม่ลงนี้ ภานาไม่ดีเลย ไปนั่งอยู่กับผีเลย พอมันกลัวมันคิดออก ฟุ้งซ่านมาก คิดมาก เอาความกลัวให้จิตมันสงบอยู่กับตัว ความกลัวหรือความสิ่งต่างๆ สิ่งที่อยู่ในตัวเรา ความคิดก็คือทุกอย่างมันมีทั้งดีและไม่ดี เราจะเอาไปใช้ประโยชน์อย่างไร ถ้าคนใช้เป็นมันเป็นประโยชน์หมดนะ แต่เพราะเราใช้ไม่เป็น มันเลยเป็นโทษหมดเลย เอาความกลัวมาทำลายเรา กลัวๆ ทำอะไรไม่ได้เลย จนไม่กล้าทำอะไรเลย จนไม่มีประโยชน์

แต่ครูบาอาจารย์เอาความกลัวให้เราควบคุม ความกลัวควบคุมความคิดเราเอง เพราะมันกลัว หนามยอกเอาหนามบ่ง มันฟุ้งซ่านนัก มันคิดเก่งนัก จับมันไปอยู่กับผี มันเก่งนักจับไปอยู่กับเสือ อยู่หมดนะ แล้วถ้าพอเห็นคุณแล้วนะ พระเราถึงไปอยู่ในที่วิเวกกันตรงนี้ไง

ย้อนกลับมาที่ว่า พระนี้ไม่จริงต้องไปอยู่ป่า เราบวชใหม่ๆ เรากลับมาบ้าน เพื่อนตราหน้ามาก มึงไม่จริงนี่หว่า มึงทำไมต้องไปปฏิบัติในป่า ทำไมไม่ปฏิบัติอยู่ในเมือง ตอนนั้นมันยังตอบเขาไม่ได้ไง ปฏิบัติอยู่ในเมืองนี้ก็คลุกคลีใจ โธ่ โอ้ปฏิบัติอยู่ในเมืองนี้ของเล่น เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเราอยู่ในเมืองแล้ว เห็นไหม เวลาเรานั่งรถไปนี่เห็นพระรุดงค์เดินตามถนน เราสังเวชนะ ถนนนี้ เพราะถนนนี้มันไม่มีเทวดาไม่มีผี เอ็งลองเข้าป่าสิ ลองเข้าป่าไป

ย้อนกลับมา เห็นไหม พอคิดอย่างนี้ คิดถึงที่ภูทอก หลวงปู่จวนมาอยู่ใหม่ๆ พระไปอยู่ ๙-๘ องค์ แล้วมีปะขาวด้วย เจ็บป่วยกันทั้งวัด ไม่มีใครไม่เจ็บป่วยเลย เป็นอยู่อย่างนั้น กระทบกระทบ ไม่มีหาย จนหลวงปู่จวนท่านนั่งภาวนาอยู่นะ สุดท้ายแล้วเทศา มาในนิมิตไง บอก ผมสู้ความดีของท่านอาจารย์ไม่ได้หรอก ที่แรกพวกผมจะไม่ให้อยู่ ผมแกล้งใจ พวกเทศาแกล้ง พวกรุกขเทพ ให้เจ็บไข้ได้ป่วยตลอดเวลา แต่เพราะด้วยศีล ด้วยคุณงามความดีของหลวงปู่จวน ต่อไปนี้ผมจะยกภูทอกให้พระอยู่ แล้วพวกผมเทศา รุกขเทพจะย้ายให้ลี้กเข้าไปอีก แต่ขอสัญญาสองข้อ

ข้อ.๑ เวลาคนเข้ามาภูทอก ห้ามปีศาจจากข้างบนลงมา

ข้อ.๒ อย่ามากินเหล้าเมายากันในนี้

หลวงปู่จวนรับปาก พอรับปากเขาก็เคลื่อนไป พระทั้งวัดที่เจ็บไข้ได้ป่วยหายหมดเลย หายหมดเลย

นี่ไง ที่ว่าเอ็งเดินตรงคั่นถนน นี่ย้อนกลับมาที่อยู่ในเมืองไง พออยู่ในเมืองเขาเรียกว่าคลุกคลี อยู่ในหมู่นี้มันไม่กลัวหรอก เอ็งไปอยู่ในป่าคนเดียวสิ ทุกคนเก่งทั้งนั้น เวลาไปอยู่คนเดียว มีดขึ้นมานะ มันจินตนาการไปได้หมด อยู่คนเดียวให้ระวังความคิด พวกเรานี้ทุกซ์เพราะความคิด ทุกซ์เพราะตัวเราเอง แล้วเราควบคุมความคิดได้ ฉะนั้น ในเมื่อเราไม่มีปัญญาควบคุมความคิดได้ เราก็อาศัยสิ่งแวดล้อม แล้วครูบาอาจารย์ท่านอาศัยสิ่งนี้ ของอยู่กับเรา

หลวงปู่มันไปเทศน์ที่วัดเจติยหลวง เห็นไหม เทศน์ดังมากเลย สุดท้ายแล้วพอเทศน์จบ เจ้าคุณอุปาลีบอกหลวงปู่มันเทศน์แบบเป็นมุตโตทัย เทศน์สิ่งที่อยู่กับตัวเรา แต่ทุกคนไม่เห็น ธรรมชาติพวกนี้พวกนี้ในความรู้สึกเรานี้ ความคิดเรานี้ พุดถึงในตัวเรานี้ แต่เราไม่เห็นของในตัวเรา เก่งนัก ไอ้ข้างนอกนะ จักรวาลรู้ไปหมด รู้ทุกอย่างเลย แต่ไม่รู้ตัวเอง ธรรมะสอนให้รู้ตัวเอง ทีนี้พอรู้ตัวเองนี่มันต้องย้อนกลับมาที่นี้ไง จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจดวงนี้มันจะเข้าใจได้

นี่พุดถึงความกลัวนะ นี่ถ้าพุดอย่างนี้บ๊อบเห็นไหม เราจะพุดเป็นหลัก แล้วเวลามาถามกลัวแก้อย่างไรๆ จะบอกว่าแก้อย่างไรนะ มันหายชั่วคราว มันหายต่อเมื่อปัญญาเรา

ไล่ถึงในปัจจุบันนั้น อย่างกลัวผี ทุกคนกลัวผี แล้วพิจารณาคุณะ บอกเลยนะ ไอ้ผีตัวแรก ก็คือความรู้สึกเรานี้ ผีมันจะกลัวผีได้อย่างไร ไอ้ผีตัวนี้มันจะไปกลัวผีข้างนอกทำไม ไอ้ผีข้างใน กลัวตัวนี้ พอมันไล่จบแล้วไม่กลัวผี เดียวก็กลัวอีก ไม่จบหรือ มันเกิดคับๆ

มันจบ มันจบที่กิเลส ถ้าชำระกิเลสแล้วนะ มันจะเห็นอย่างที่คุณบาอาจารย์ท่านพูด มันจะเห็นไปหมดเลย อาการของใจ ไปตื่นเงา เรื่อยที่ไหน เราสร้างภาพอย่างไรเงาก็จะเป็นอย่างนั้น มันอยู่ที่เรายืน หรือเรากิริยาของเรา เงาจะเกิดตามนั้น แล้วถ้าใจมันรู้ทันแล้ว ก็เรา มันเกิดจากเรา เงานะ กลัวก็เกิดจากจิต ถ้าเรากุมจิตได้ เรารักษาจิตได้ จะไปติดเงาทำไม มันก็ไม่กลัวเงา ไปกุมที่ใจได้ ความกลัวหายหมด ที่นี้มันต้องค่อยๆ แก่ไขกันไป นี่พูดถึงความกลัวนะ

ที่นี้มาพูดถึงว่า ถ้าเราตริกลงในธรรม ในการปฏิบัติ เราตริกลงในธรรมนี่จะเป็นวิปัสสนาใหม่ ไม่ใช่ ไม่ใช่เป็นล้านเปอร์เซ็นต์เลย แต่ทางโลกเขาเข้าใจกันว่า ในความเห็นผิคนะ ในความเห็นผิของคนที่ไม่ปฏิบัติไม่เป็น แล้วเราก็เป็นนักวิชาการ เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา พอเราใช้ปัญญากันแล้วเราคิดว่านี่คือการปฏิบัติธรรม

มันเป็นการปฏิบัติธรรมแต่เป็นการปฏิบัติธรรมแบบสมถะ แบบถึงที่สุดแล้ว ในการประพฤติปฏิบัติทุกวิถี ทุกนิกาย ทุกการปฏิบัติในจักรวาลนี้ ไม่ใช่ศาสนาพุทธศาสนาเดียว เพราะสมามิมีอยู่ทุกวิถี ฤทธิชี้ไพรเขาทำความสงบได้ ทุกคนทำความสงบได้ แต่เขาตีค่าของความสงบเป็นอะไร?

ความสงบคือความสงบ ถ้าพูดถึงเป็นสัมมาสมาธิ สัมมาทิฐิความเห็นที่ถูกต้อง ถ้าเป็นมิจฉามันตีค่าสมาธินี้เป็นมรรคเป็นผล มันตีค่าสมาธินี้เป็นมรรคเป็นผล เป็นมิจฉาเป็นความเห็นผิ ฉะนั้น ในการปฏิบัติทุกวิถี ทุกวิธีการ ผลของมันคือสมาธิ คือสมถะ แต่มันจะมีมิจฉากับสัมมา

ฉะนั้น เวลาเราตริกลงในธรรม เห็นใหม่ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะพวกเรา เห็นใหม่ ในทางโลกเห็นใหม่ เขาบอกทั้งชีวิตมาศึกษาเพื่อเอากระดาษแผ่นเดียว ศึกษาเพื่อเอากระดาษแผ่นเดียว เอากระดาษแผ่นนั้นมาอวดกันว่ากูจบขั้นนั้นๆ กูมีใบประกาศรับรอง

ที่นี้ศึกษาเพื่อเอากระดาษแผ่นเดียวคือมันไม่รู้จริงใจ ที่นี้พอมานะประพฤติปฏิบัติใช้ใหม่ เห็นว่ากูนี้มีกระดาษแผ่นหนึ่ง กูนี้ร้อยประโยค สองร้อยประโยค กูรู้ธรรมะไปหมดเลย ฉะนั้น รู้ธรรมะไปหมดเลย เห็นใหม่ กูมีปัญญา ไอ้พวกพุทธโฆ ไอ้พวกที่ปฏิบัติ ไม่มี การศึกษา ไม่มีกระดาษแผ่นนั้นมารันตี พวกนี้ไม่รู้อะไรเลย เราต่างหากเป็น นักวิชาการ เรารู้ พอเรารู้ปั๊บเราต้องตรึก เห็นใหม่ เวลาปฏิบัติต้องทำอย่างนั้นๆ ตรึกใน ธรรมใจ ตรึกในธรรม เขาเข้าใจว่านั่นเป็นความรู้จริงใจ

อันนั้นมันสำคัญนะ เหมือนเรา พวกเราเรียนทางวิทยาศาสตร์ ไปศึกษาทฤษฎี ของใครก็แล้วแต่ เราศึกษามานะ แต่ผู้ที่อาจารย์สอนเขาต้องทำวิจัย ทำวิจัยเสร็จแล้ว เป็น ทางวิชาการแล้วนี่ เขาว่าเป็นทฤษฎีให้เราศึกษา เราต้องศึกษาแล้วทดลอง ว่าเป็นอย่าง นั้นหรือเปล่า แล้วเราได้ทดลองกันหรือยัง?

ที่นี้พอมานะปฏิบัติ มาตรึก คำว่า “ตรึก” นี่มันเหมือนทดลอง มาตรึกใช้ใหม่ เพราะ เราตรึกในธรรมของพระพุทธเจ้าใช้ใหม่ แต่คำว่า “ทดลอง” นักวิทยาศาสตร์หรือผู้ที่ ชำนาญการ การทดลองของเขานี้ เขาจะรู้เลยว่าควรใช้เครื่องมือ ควรใช้สิ่งวัตถุที่เอามา ทดลองด้วยอะไร เขาถึงทดลองแล้วได้ผล จริงใหม่ เราเห็นเขาทดลอง เราเหมือนเด็กเลย เห็นผู้ใหญ่เล่นขายของ เราก็เล่นขายของ ผู้ใหญ่เขาขายของจริงๆ นะ แต่เราเล่นขายของ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราจะทดลองวิทยาศาสตร์ เครื่องมือเราไม่มี สิล สมานิ ปัญญา มิ่งอยู่ไหน เครื่องมือที่จะมาทดลองทางวิทยาศาสตร์ คูสิ เวลาทางการแพทย์ เห็นใหม่ ห้องผ่าตัดต้องปลอดเชื้อ ของที่จะใช้ผ่าตัดต้องฆ่าเชื้อก่อน ไอ้ของเราเวลาจะผ่าตัด กูไป ซื่อเอา ซื่อเครื่องมือแพทย์มาจากบริษัทแล้วกูจะเอามาใช้เลย เหรอ มิ่งทำกันอย่างนั้น เหรอ

นี่ไง จะบอก... ตรงนี้เวลาเรายูกับพระนะ เวลาพระที่ทางฝ่ายปริยัติมานี้ เวลาเรา โต้แย้งไปนี่จบหมด แต่เวลาเขาพูด เขาพูดอย่างนั้น เราเข้าใจนะ เพราะเราได้คุยกับพระ ปฏิบัติ พระการศึกษาต่างๆ นี่มาหาเยอะมาก บางทีน่าสงสาร มันเหมือนเขามีทิฏฐิ เขามี ความเห็นของเขาอย่างนั้น แล้วเราต้องอธิบายให้เขาเข้าใจ

วันนั้นมีมาจาก... เขาทำวิทยานิพนธ์ คอกเตอร์ แล้วเขาก็ตั้งเทปนี้เต็มเลย แล้วเขาพยายามจะพูดให้เราเข้าใจ เขาบอก “หลวงพ่อกับช่วยผมหน่อย กรุณาเถอะ ผมจะทำวิทยานิพนธ์ จะเขียนวิทยานิพนธ์ใช่ไหม แล้วผมอยากปฏิบัติด้วย แล้วหลวงพ่อกับพยายามพูดให้ผมเข้าใจเพราะผมจะไปทำวิทยานิพนธ์”

เราพยายามอธิบายเขา เขาอัดเทป แต่ในความรู้สึกเรา เราต้องการให้เขาจับแนวทางได้ ที่วิทยานิพนธ์ของเขา ให้เขามีแนวทาง เขาไปเขียนต่อไปก็จบ แต่เขาบอกว่า “ไม่ใช่ ผมจะปฏิบัติด้วย” คือ อยากได้วิทยานิพนธ์ด้วย อยากได้คุณธรรมด้วย ก็อยากปฏิบัติด้วยไง แล้วเขาก็พูดกับเรานะ “ก็พูดให้ผมเข้าใจสิ พูดให้เข้าใจสิ”

จนเราพยายามอธิบายหลายแง่หลายมุมแล้ว เราคิดว่ามันเป็นไปไม่ได้ไง มันเป็นไปได้ มันโดยธาตุ มันโดยวิฤทธิภาวะ มันคนละระดับ มันเข้าใจกันไม่ได้หรอก เราเลยบอกเขาว่า นกกับปลาเนี่ยมันคุยกันไม่รู้เรื่องหรอก ปลาอยู่ในน้ำ นกมันอยู่ในอากาศ แล้วในการปฏิบัติ เราก็พูดถึงมิติหนึ่ง ความรู้ถึงเป็นจริงอันหนึ่ง แต่เขาอยู่ในน้ำ เขาไม่เคยเห็นบนอากาศ เขาก็คาด เขาก็รับรู้ได้ด้วยมิติของเขา แล้วก็ทำไมมันเป็นอย่างนั้น ทำไมมันเป็นอย่างนี้

นี่ไง เราจะบอกทางวิชาการบอกว่า “การตรีกในธรรมคือการปฏิบัติธรรม เป็นวิปัสสนา เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเขาบอกว่าทำพุทโธๆ นี่ทำสมณะ ฆ่ากิเลสไม่ได้ ต้องใช้ปัญญาวิปัสสนาสายตรง”

เราบอกว่า ตรงลงนรก ตรงให้มันลงนรกไปเลย มันจะตรงไปไหน มึงเอาอะไรมาตรง ที่นี้การที่เราใช้ปัญญานี้แหละ คือตรีกในธรรม ผลของมันคือสมณะ ถ้าเรามีความเห็น เห็นคือทิวฐินะ เห็นที่ถูกต้อง คำว่า “สมณะ” คือจิตมันสงบ จิตมันปล่อย แต่ถ้าจิตมันปล่อย มันปล่อย เห็นไหม เราพูดบ่อย คนที่ปล่อยๆ นะ มันปล่อยผิดเวลาโดยสามัญสำนึกเราเห็นไหม เรามีความคิดใช่ไหม แล้วพอเราตรีกในธรรม พระพุทธเจ้าเราใช้อะไรตรีก ก็ความคิดเราใช่ไหม

“ความคิดเราใช่ไหม” ความคิดไม่ใช่จิต ฉะนั้นเวลามันปล่อย มันปล่อยที่ความคิด แต่ตัวจิตมันไม่ปล่อย พอมันปล่อยที่ความคิด มันก็ว่างๆ ว่างๆ แต่ตัวจิตไม่ว่าง

พอตัวจิตไม่ว่าง ตัวจิตมันไม่รู้เลยว่าว่างหรือไม่ว่างเป็นอย่างไร แต่มันไปว่างที่ความคิด เราถึงบอก นี่ไง ที่ว่าทฤษฎีถ้ามันเห็นผิด มันจะเห็นผิดอย่างนี้ มันเลยเป็นมิจฉา มันเลยเป็นมิจฉาสมาธิ ไม่ใช่สัมมาสมาธิ

แต่ถ้าเรามีความเห็นที่ถูกต้องใช่ไหม ว่าที่เราทำมันเป็นตริกในธรรมพระพุทธเจ้า เหมือนกับเราจะทดลองทางวิทยาศาสตร์ แต่ทฤษฎีเป็นของอาจารย์ที่เราศึกษามา แล้วเรากำลังจะทำ เราจะทดสอบให้เราเข้าใจ เราทดสอบๆ เราทดสอบเข้าใจ ปัญญาอบรมสมาธินี้ไง เพราะปัญญาอบรมสมาธินี้มันตริกในธรรมพระพุทธเจ้า แล้วเห็นคุณเห็นโทษ แล้วมันปล่อยวาง พอมันปล่อยวางนี้ ใครปล่อยวางความคิด? จิต พอจิตมันปล่อยวาง ความคิดบ่อยๆ เห็นใหม่ ตัวจิตนี้มันปล่อยเขา แล้วมันไม่ใช่บอกว่าความคิดนี้ว่าง มันปล่อยมันหดเข้ามาที่ตัวมัน เป็นสัมมาสมาธิ คือปล่อยที่ถูกต้อง

การปล่อยที่ผิด การปล่อยที่ถูก นี่ไง สมาธิมีสัมมา มีมิจฉา คนทำเป็นไม่เป็นมันแยกกันตรงนี้ไม่เป็น พอแยกไม่เป็นใช่ไหม พอมันปล่อยแล้วใช่ไหม พอมันปล่อยแล้วเพราะคำพูด เวลาเขาพูดกันนะมันพูดออกมาจากใจ เขาถึงบอกว่าพุทธโธนี่นะมันไม่มีปัญญา มันแก้กิเลสไม่ได้ ต้องใช้ปัญญา อภิธรรมในการปฏิบัติมันเป็นวิปัสสนาสายตรง ใช้ปัญญา

ปัญญาลงนรก ทั้งๆ ที่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้แหละ แต่อวิชชาของมิงพาลงนรก แต่ถ้ามันถูกต้องนะ มันใช้ปัญญาใคร่ครวญ แล้วมันจะปล่อยวางไว้ที่มัน ปล่อยวางไว้ที่มัน เป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธินี้มันจะเห็นการเสวยอารมณ์ มีการกระทำใจ มีการกระทำ อย่างเช่นรณนี่เราจะซ่อม เกียรติรณนี่มันหดเฟื่องอย่างไร เกียรติ ๑ เกียรติ ๒ เกียรติ ๓ เกียรติ ๔ มันหดเฟื่องต่างกันอย่างไร เราจะเปลี่ยนเฟื่อง ทดให้มันเร็วขึ้นหรือช้าลงด้วยเฟื่องอย่างไร

จิตก็เหมือนกัน ความคิดที่มันคิดออกไปนี่มันคิดกับอะไร พลังงานตัวนี้มันหดกับอะไร ถ้าเราไม่เห็นเราจับต้องไม่ได้ เราจะซ่อมเกียรติรณได้ไหม เป็นไปไม่ได้ แต่นี่ทำกันนะ เราจะซ่อมเกียรติรณแต่ไม่เคยเห็นรณ คิดเอาใจ ซ่อมเกียรติรณโดยแผ่นกระดาษใจ วิปัสสนาบนแผ่นกระดาษใจ เป็นวิปัสสนาใหม่? เขาบอกเป็น ในความเห็นของเขาว่าใช้ปัญญานี้ วิปัสสนาสายตรงๆ เพื่อเจ้าๆ ไม่เป็น

แต่ถ้าเป็นนะ มันต้องใช้ปัญญาอบรมสมาธิ คุณจิต คุณจิตนะ คุณจิต กับอภิธรรมนี่อันเดียวกัน เพราะอภิธรรมนี่เขาคุณนามรูป คุณเกิดดับๆ คุณความเป็นไป เวลาจริงๆ แล้วมันเกิดดับ แต่ความเกิดดับมันมีเหตุให้เกิด แล้วก็มีเหตุให้ดับ เหตุอะไรทำให้เกิด เหตุอะไรทำให้ดับ ไม่ใช่ดูเฉยๆ โดยไม่มีเหตุ ดูเฉยๆ นี่มันเป็นกำลังที่หยุดได้เหมือนกัน ถ้าหยุดได้ อย่างนี้มันหยุดเฉยๆ แล้วเดี๋ยวมันก็เกิดอีกเพราะ เพราะเราไม่รู้เหตุมันเกิด ไม่รู้เหตุมันดับ มันผิด ผิดตรงนี้ไง เขาทำมานะเขาเคลมมา เขาเคลมมาแต่มันไม่เป็นความจริง ถ้ามันเป็นความจริงนะจะไม่พูดอย่างนั้น

นี่ไง หลวงตาท่านพูดบ่อย “การแสดงธรรมนี้ ใครแสดงธรรมนะเท่ากับเปิดหัวออก ถ้ามันเห็นผิดมันก็แสดงออกไปผิดๆ ถ้ามันเห็นถูกนะ พูดอย่างไรก็ถูก จะไปพูดในบาดาล จะไปพูดในส้วมก็ถูก แต่ถ้าคนมันผิดนะไปพูดบนฟ้ามันก็ผิด” แล้วมันบอก วิปัสสนาสายตรง วิปัสสนาสายตรง มึงเอาอะไรมาวิปัสสนา

วิปัสสนาสายตรงมันต้องมีจิตวิปัสสนา จิตคือสัมมาสมาธิ เราจะเป็นเจ้าของบริษัทกัน เราจะทำธุรกิจ เอ็งไม่จดทะเบียนบริษัท เอ็งจะตั้งบริษัทได้ไหม เราทำการค้ากัน หนีภาษี ร้านค้าเถื่อน เอ็งมีบริษัทอยู่ที่ไหน บริษัทมึงอยู่ที่ไหน จิตมึงอยู่ที่ไหน ถ้าวิปัสสนาสายตรง สายตรง ศพมันก็วิปัสสนาได้ เห็นไหมที่พระเขาบอกว่า ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เป็นอริยสัง ถ้าเป็นอริยสัง แผลงขายหมูเป็นอริยสัง มันก็มี ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เหมือนกัน เชิงตะกอนก็เป็นอริยสัง เพราะเชิงตะกอนก็เอาศพไปเผาเยอะเยอะเลย

อริยสังมันเกิดจากจิตเห็น จิตสงบเข้ามา จนตั้งบริษัทให้ได้ ทำจิตสงบให้ได้ ผลประโยชน์จะเกิดจากบริษัทนี้ บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา แต่เราบริษัทเลื่อนลอยไง เราเป็นบริษัท เราเป็นเจ้าของศาสนาที่เลื่อนลอย เราไม่ทำตามความเป็นจริง เราจดทะเบียนบริษัทแล้ว เราทำอะไรขึ้นมาที่ง่ายภาษินะ เดียวเขาจะเก็บภาษีเอง เราทำของเราเนี่ย ขาดทุนกำไร มันจะมีผลตอบแทนแล้ว อันนี้ไม่มีอะไรกันเลย เพื่อเชื่อ วิปัสสนาสายตรง ถ้าวิปัสสนาสายตรงนะ นิพพานเป็นความว่าง อวกาศมันก็ว่าง วิปัสสนาสายตรงอย่างนั้น เสอริเคนเข้ามา พายุมันก็วิปัสสนา มันกวาดไปทั้งเมืองเลย เพราะอะไรรู้ไหม เพราะมันไม่มีชีวิต

จริงๆ ที่สุดคือใจ ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิวิญญาณ วิญญาณที่เรารับรู้กันอยู่นี้เขาเรียกว่าวิญญาณขันธ์ วิญญาณอายตนะ ตาหูจมูกลิ้นกาย มันสัมผัส เขาถึงรับรู้อารมณ์ ตัวใจเฉยๆ มันอยู่เฉยๆ มันก็มีความรู้สึกของมัน ไม่ต้องอะไรสัมผัสเลย แล้วตัวนี้นะ เวลาสิ่งที่เรากระทำ โดยอายตนะ โดยสามัญฐานิก ใจเป็นคนสั่งให้ทำ ผลดีและชั่วมันถึงกลับมาบรรจู่ไว้ที่ใจ แล้วใจนี้จะเกิดตาย แล้วเราไปชำระที่นั่น มันละเอียดกว่าความรู้จากเสียง รู้จากตา จากรูป ละเอียดกว่าเขอะ ตาหูจมูกลิ้นกายแก็กเลสไม่ได้ แก็กเลสมันแก็กกลับไปที่ใจ แล้วเวลาวิปัสสนา เวลาตริกในธรรม ใช้อะไร ใช้อะไร แล้วมันถึงใจใหม่ไม่ถึง ผลของมัน เวลามันปล่อยนะ

เมื่อวานเขาพูดเพราะมีคนมาได้แย่งบอย เพราะด้วยปัญญาชน เขาบอกว่าไอ้พุทธโธ ไอ้พระปานี่มันไอ้พวกหลังเขา มันไอ้พวกกรรมกรนะ มันต้องลงทุนลงแรง ทำไม่ได้ แต่ถ้าเป็นปัญญาชนใช้ความคิดอย่างนี้ แล้วก็มันคิดไปแล้วนี่มันถูกสิ มันเป็นวิทยาศาสตร์ มันพิสูจน์ได้ มันสบายๆ

ไอ้โฮ ฟังแล้วเศร้าใจนิบหนาย มันสบายๆ เพราะอะไร เพราะมันไปว่างที่ความคิด มันก็สบายนะสิ มันสบายๆ อย่างนี้มันแก็กเลสได้หรือเปล่า เราจะบอกว่าเขาทำให้ศาสนาเราเสื่อมค่ามากนะ ศาสนานี้มันลึกล้ำกว่านั้น มันลึกซึ้งกว่า มันเข้าไปทำลายกิเลสได้ถึงแก่นเลย แต่ไปรับรู้กันที่เปลือกใจ สบายๆ ก็ความคิดนะ ก็สร้างความคิดมันสบาย มันก็สบาย แล้วก็บอกนี่ไงมันพิสูจน์ได้นะ มันเป็นวิทยาศาสตร์นะ เขายังพูดด้วยความเห็นด้วยอหังการนะ แต่เราเห็น เราเศร้าใจนะ แล้วเราอธิบายให้เขาฟัง เขายอมรับอยู่ อธิบายเลยว่า มันแบบว่ามันนอกประเด็น ไม่เข้าไปในศาสนาเลย

นี่พูดถึงนะ เวลาเทศน์ถ้าใครไม่มี มันเทศน์ออกมาจากความไม่จริง มันรู้เลยว่าพูดอย่างนี้แสดงว่าคนที่สอน หรือผู้ที่เอามาเผยแพร่เขาไม่เคยเห็นตัวของใจเลย แล้วเขาไม่เข้าใจถึงอริยสัจเลย เขาถึงพูดกันอย่างนี้ไง ถึงบอกว่ามันไม่เป็นวิปัสสนา ไอ้ที่เขาบอกว่าวิปัสสนาสายตรงๆ นะ ไม่ใช่ นั่นคือ คือใช้สัญญา คือใช้ข้อมูลของธรรมะพระพุทธเจ้าตัวเองไม่ได้อะไรเลย

แต่ถ้ามาใช้ปัญญาอบรมสมาธิ คำว่า “ปัญญาอบรมสมาธิ” นี่มันใช้ปัญญา พอปัญญาที่มันเอาความคิดเรามาวิจัยว่าความคิดนี้มันถูกหรือผิด ถ้าความคิดที่ถูกเรียกกรรม

คิดที่ถูกต้อง คิดธรรมดาที่ถูกต้อง ธรรมดาที่มันจะหล่อเลี้ยงใจให้สบาย ถ้าคิดผิด ยาพิษ คือกิเลส มันจะให้ใจนั้นฟุ้งซ่าน ให้ใจมันทุกข์ พอเราจับอย่างนี้ จับความคิดบ่อยครั้งเข้า มันจะเห็นยาพิษกับเห็นคุณธรรม แล้วมันก็จะเลือก เลือกเข้าไปมันก็จะละเอียดเข้าไปๆเรื่อยๆ เห็นใหม่ ปัญญาอบรมสมาธิเห็นใหม่ เหตุให้เกิด เหตุให้ดับ เกิดดับๆ อะไรเป็นเหตุให้เกิด อะไรเป็นเหตุให้ดับ ปัญญาที่มันใช้ปัญญาใคร่ครวญ จนมันเห็นเหตุให้เกิดให้ดับ มันก็หัดสั้นเข้ามาถึงตัวมันเรื่อยๆเรื่อยๆ จนตัวมันตั้งมั่น

นี่บริษัท นี่จิตตั้งมั่น จิตที่เป็นสมาธิ จิตเป็นผู้วิปัสสนา จิตเป็นผู้รู้ จิตเป็นผู้เห็น พุทธะ พุทธโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พุทธะผู้รู้นี้แหละตัวมันเองจะล้างตัวมันเอง

แต่เนื้เวลาที่ว่าเป็นวิปัสสนาใหม่?

เขาใช้ความคิดเฉยๆ ไม่รู้อะไรเลย แล้วจะบอก พอบอกตัวเองปั๊บ พอบอกนี่เป็นสมาธินะ นี่เป็นสมณะที่ไม่มีประโยชน์

ตัวสมาธินี้สำคัญมาก สำคัญที่มันแบ่งแยก ระหว่างโลกียะกับโลกุตตระ ถ้าไม่มีสมาธิ เห็นใหม่ เพราะเราเข้าไปไม่ถึงสมาธิ มันเลยเป็นโลกียะ คือปัญญาสมองใจ ปัญญาจากเราไม่ใช่ปัญญาพระพุทธเจ้านะ ไปจำธรรมะพระพุทธเจ้ามา แต่คิดโดยเรา คิดโดยกิเลส พระไตรปิฎกไม่ผิดเลย ผิดที่คนเอาไปวิจัย คนตีความนี้ผิดหมด คือตีความผิด เพราะไม่รู้จริงไม่เห็นจริง คือ เลยตีผิด แต่ถ้าเป็นผู้รู้จริงเห็นจริงนะ มันตีถูก ตีธรรมดา พระพุทธเจ้านี้ถูก ตัวธรรมดา ตัวพระไตรปิฎกไม่ผิด แต่คนไปจำมันมาผิด เพราะเราเข้าไปไม่ถึง เราเข้าไปไม่ถึงข้อความนั้น เราแยกแยะข้อความนั้นให้รู้จริงไม่ได้

แต่ถ้าเราเข้าถึงนะ พระพุทธเจ้าพูดอะไรนะถึงหมดเลย เหมือนเราเข้าไปถึงเป้าหมายแล้วนี่พูดอะไรถูกไปหมดเลย แต่เพราะพวกเรานี้มีกิเลส จำมา ก็เลยผิดไปหมดเลย ทีนี้คำว่า “ผิด” นี้เขาเรียกตริกในธรรม พุทธโธ วิตก วิจาร ปีติ สุข เอกัคคตารมณฺ์ วิตก วิจาร การตริก มันวิตกวิจาร แล้ววิตกวิจารบ่อยครั้งเข้ามันจะเห็นโทษ แล้วมันจะปล่อยเข้ามา ผลของมันคือสมณะ เรายืนยันร้อยเปอร์เซ็นต์ จะใครมาก็มาเถอะ

แล้วถ้าเป็นสมณะนะ ถ้ามันเป็นมิจฉา ส่วนใหญ่แล้วเราจะพูดอย่างนี้ เมื่อก่อนนะ มันมีพวกลูกศิษย์เขาสงสาร ญาติๆ พี่น้องเขาชวนกันมา ก็ไปดึงพวกเขาที่ปฏิบัติอิทธิกรรม

มาหาเรา เขาบอกมันก็ว่างๆ ว่างๆ เราถามเขาก่อนด้วยความสงสัย คือเราไม่อยากจะทำลายน้ำใจ เราจะถามเขาว่า โยมปฏิบัติเพื่ออะไร ถ้าปฏิบัติเพื่อความสุข อืม ก็เท่านี้แหละ เขาบอกไม่ใช่ ปฏิบัติก็หวังมรรคหวังผล ถ้าหวังมรรคหวังผลโยมผิดหมดเลย ผิดหมด เขาชี้บอกเลยนะ ผิดเพราะอะไร ผิดเพราะโยมปฏิบัตินามรูปใช้ไหม ใช้สติคุณนามรูปใช้ไหม แล้วมันปล่อยใช้ไหม ใช้ มันว่างใช้ไหม ใช้ นั่นละมิจฉาสมาธิ

มันว่าง อะไรมันว่างละ ว่างๆ ว่างๆ สบายๆ นี่มิจฉาสมาธิ เพราะมันว่างที่ความคิด มันไม่ได้ว่างที่ตัวจิต แล้วให้ทำอะไรละ ให้ทำอะไร เยอะมาก ทุกคนจะบอกว่ามันปล่อยหมด มันว่างหมด มันว่างแบบเราปฏิบัติอะไร เราไม่รู้สติ เหมือนกับเราวางยาสลบนะ เอายาสลบมาโปะจมูกนะ เอ้อ ว่าง อ้าว อธิบาย เถียงมาสิ เถียงมา มันว่างไหม ว่าง ว่างแบบคนบ้าไป มีสติไหม มีรู้จักตัวมีเองไหม แต่เวลาถ้าไม่มีใครพูดกับเขาจะ รู้สติ ก็นี่ไงว่าง

มันรู้โดยสามัญสำนึก สมาธิมียังไม่รู้จักสมาธิเลย มันรู้ต่อเมื่อเราออกมาแล้วไป เวลามันว่างเข้าไปแล้วนะมันหายหมด เพราะคนไม่เคยเป็นไม่รู้ เวลาเรากำหนดไปนี่ พอถึงบั้นมันจะหายไปเลย ว่างๆ แล้วเราเข้าไปไม่ถึงใจ นี่ใจ ที่ธรรมชาติมันละเอียดใจ เราเข้าไปไม่ถึงกัน เราก็คิดว่าความว่างพระพุทธเจ้า เห็นไหม ที่ว่าเราตีความพระไตรปิฎกผิด สมาธิ ความว่างพระพุทธเจ้าว่างแบบมีสติ แต่ของเราว่าง ว่างแบบไม่รู้เรื่อง แล้วพอออกมาจะก็เบลอลง แล้วไม่รู้อะไร ยังคิดลุกขึ้นมาไม่ล้ม ไม่ใช่ลุกขึ้นมาแล้วล้ม เพราะมันไม่มีสติ ไม่มีสามัญสำนึก ไม่มีอะไรเลย

แต่ถ้าเป็นสมาธินะ โอ้โฮ พุทโธๆ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธินะ มันจะปล่อยเข้ามา ชัดเจน สตินี้ ความรู้สึกนี่ไม่เคยขาดช่วงเลย มันจะละเอียดเข้ามาๆ รู้ตลอด ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ อัปปนาสมาธินี้มันดับหมด สักแต่ว่ารู้ สักแต่ว่า แต่รู้อยู่นะ สักแต่ว่าคือมันดับ ตาหูจมูกลิ้นกายดับหมด นั่งอยู่อย่างนี้ใครพูดอะไรก็ไม่ได้ยิน ลมพัดมาไม่รับรู้เลย จิตมันหดเข้ามาถึงเป็นตัวมันเองเลย แล้วพอมันออกมา นี่ไง อัปปนาสมาธิ วิปัสสนาไม่ได้ คือมันควบคุมไม่ได้

พอมันออกมาเป็นอุปจาระ อุปจาระนี่มันเห็นไหม เวลาทำสมาธิพุทโธๆ จิตสบายๆ แต่เสียงได้ยินอยู่ มันรับรู้ได้ รับรู้ได้เพราะอันที่รับรู้มันเป็นขั้น ๕ แล้วยึดเป็น

ตัวจิต เห็นใหม่ ตัวจิตนี้เป็นตัวพลังงาน แต่ตัวที่รับรู้ก็คือตัวการเคลื่อนไหว ตัวเงาที่มัน วิปัสสนาไป เพราะมันเข้าไปแล้ว มันรู้ถึงเจ้าของ รู้ถึงตัวเอง แล้วตัวเองเป็นผู้ทำงานมัน ถึงจะเป็นวิปัสสนา แต่ไม่รู้อะไรเลย

เราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ เรายี่ตรงนี่ซึ่งมากเพราะตอนอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ คุณ.....ที่ สร้างวัดใหม่ๆ มาหาบ่อยมาก “วิปัสสนาค่ะ พิจารณานามรูปสีกะ วิปัสสนาค่ะ” หลวงปู่ เจี๊ยะท่านก็ปล่อยไว้ตั้งนาน ปล่อยไว้เจามาใหม่ๆ จนสุดท้าย เราเป็นคนอุปฐาก เราลึ้น บ่อย เร่งมันๆ เฮ้ยไม่ได้ วัดใหม่ๆ สุดท้ายเวลา ถึงเวลาท่านเอาเองนะ เรานั่งฟังอยู่เรานั่ง อยู่ข้างหลังนี้ เวลาหลวงปู่เจี๊ยะรับแขก เราจะอยู่ข้างหลัง เป็นพระอุปฐาก “พิจารณา อย่างไรล่ะ” ถามคุณ...

“ก็พิจารณานามรูปสีกะ”

“แล้วพิจารณาอย่างไรล่ะ?”

“ก็พิจารณานามรูปสีกะ”

“แล้วพิจารณาอย่างไรล่ะ?”

“ก็พิจารณานามรูปสีกะ”

หลวงปู่เจี๊ยะท่านดอกละนะ “เฮ้ย เขาพิจารณา เขาต้องมีจิตพิจารณานะมีง จิตนะ ผู้พิจารณา ผู้ที่พิจารณาอยู่ไหน”

ตอบไม่เป็น ไม่รู้ ไม่รู้หรือ เราเห็นกับตา ได้ยินกับหู นี่อาจารย์สอนนะ อาจารย์ สอนยังไม่รู้เรื่องอะไรเลย แล้วลูกศิษย์ที่ไปเรียนมามันจะได้อะไร เพราะเราอยู่ใน เหตุการณ์อย่างนี้มาเยอะ เราถึงสังเวชใจ เราพูดบ่อยได้ยินใหม่ บอกสงสารชาวพุทธมาก ชาวพุทธ ๕๕ เปอร์เซนต์โค่นหลอก ชาวพุทธน่าสงสารมาก สงสารเพราะอะไร เพราะ หัวหน้าที่มาสอนนะไม่รู้ คนที่ตั้งตัวเองเป็นอาจารย์ไม่รู้จักถูกจักผิด แล้วเที่ยวไปสอนเขา คนสอนไม่รู้ คนเรียนจะรู้ได้อย่างไร ฟังสิ คนสอนไม่รู้ แล้วคนเรียนจะรู้ มันเป็นไปได้ ไหม

แล้วเขาก็พูดอีกเวลาเราพูดคำนี้ไป ในอธิธรรมเขาบอกว่า ในวงการอธิธรรม เขาปฏิบัติเสธคุณ... คนละสาย คือคุณ...เป็นแตกแขนงไปที่ไม่ใช่อธิธรรม เขาพูดอย่างนี้จริงนะ มันก็มาจากโคตรเหง้าเหล่ากอเดียวกันล่ะว่า มันจะสายไหน แต่นั่นเขาปฏิบัติ เวลาพวกอธิธรรมมา เราจะยกตรงนี้ให้เขาฟัง เขาปฏิบัติเลย บอกคุณ...ก็ปลายแถว ไม่ใช่ ถ้าของเขา คนสอนผัดมันผัดไปหมดนะ

ทีนี้เพียงอย่างนี้ เวลาพูดอย่างนี้ไปบ้าง มันแบบว่าเวลาธรรมะนี่นะ เราจะบอกเลยนะ ร้อยคนก็ร้อยตัวอย่าง ล้วนคนก็ล้วนความเห็น การปฏิบัตินี้ไม่มีสูตรสำเร็จ การปฏิบัติแบบอธิธรรม แบบสูตรสำเร็จที่ทุกคนต้องทำเหมือนกัน เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ การปฏิบัติแบบอธิธรรมนี้มันเหมือนกับปริยัติ คือการศึกษา การศึกษาเป็นสุดมยปัญญา ในชั้นเรียนเขาเรียนกันอย่างนั้น พอเขาเรียนกันอย่างนั้นบ้างเขาจะจบ เห็นไหม ๘ ประโยค ๑๐ ประโยค เขาจะจบพร้อมๆ กัน เขายกชั้น แต่ในภาคปฏิบัติไม่มี

พระอรหันต์นะ ความสะอาดบริสุทธิ์เสมอกัน แต่บารมีอำนาจวาสนาความรู้เห็นต่างกัน พระอรหันต์แต่ละองค์จะไม่เหมือนกันด้วยวิธีการ จะเหมือนกันด้วยคุณสมบัติ ฟังงใหม่ คุณสมบัติพระอรหันต์ไง คุณสมบัติพระอรหันต์นี้เท่ากัน สะอาดบริสุทธิ์เหมือนกัน แต่ต่างกันด้วยวิธีการ เหมือนกับเราเรียนจบมหาวิทยาลัย มันคนละสาขา เห็นไหม คนละสาขา คนละทางวิชา เห็นไหม มันต่างๆ กัน ไม่เหมือนกันหรอก

แต่ในอธิธรรมนะ จะก็คนที่ล้วนคนก็เข้าคอก ทำกันอย่างนี้ มันเป็นไปได้อย่างไร คือมันเป็นไปไม่ได้

หลายๆ ความเห็นที่มันเป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้เพราะ เพราะเหมือนกับเรานี้ เหมือนพวกเรานี้ ความรู้ความเห็นมันแตกต่างกัน ไม่เหมือนกันหรอก มันเป็นไปได้ แล้วเวลาภาวนาเป็นนี่นะ มันเลยเป็นโสดาบัน ถ้าใครเป็นโสดาบันนะ ต้องพูดโสดาบันถูก ถ้าใครพูดโสดาบันไม่ถูก เราไม่เคยฟังเลย เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะพวกเรานี้ไปเอาผลของโสดาบันมาคุยกัน ว่างๆ ว่างๆ แล้วเหตุมันมาจากไหน?

มันต้องขณะจิตที่เปลี่ยน ขณะจิต ในกรรมฐานเรียกขณะจิต ขณะจิตที่มันเปลี่ยนจากปุถุชนเป็นโสดาบัน ขณะจิตที่มันเปลี่ยนจากโสดาบันเป็นสกิทา มันมีข้อสรุปของ

มัน มันจะลงตัวของมัน ขณะที่จิตมันเป็น โสคาบันเป็นสภิกขา ตรงนี้ต้องพูดถูก แล้วต้อง
สอนได้ ถ้าคนตรงนี้เป็นป๊อบมันจะอธิบายเรื่องนี้ถูกต้อง แล้วถ้าอธิบายนะ ซักอย่างไรก็
ถูก แต่ถ้าคนไม่เป็นนะ จำได้ แล้วจำได้ ทุกคนจะวิตกว่าเขาจำได้ เขาจะมาหลอกหลวงนะ
เขาจำได้นะ คำว่าความจำนี่มันตายตัว แง่มุมเดียว ถ้าเราถามให้พลิกแพลงนะตอบไม่ได้
ถ้าคนเป็นนะ จะพลิกแพลงอย่างไรเขาก็อธิบายได้ จะถามข้างล่าง ถามข้างบน ถาม
ระหว่างกลาง ถามตรงไหนก็ได้ เขาตอบได้หมด

นี่ไง หลอกกันไม่ได้ หลอกกันไม่ได้หรือก จะนั่นเวลาแสดงธรรม เวลาครูบา
อาจารย์แสดงธรรมนี่มันตายตัว ถ้าของที่ตายตัวเป็นกรอบตายตัว เป็นวิทยาศาสตร์ ผิด
แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ มันรอดตัวของมันเอง มันเป็นไปได้

ฉะนั้นคนที่ปฏิบัติเป็น คนที่เคยมีประสบการณ์ แล้วพอมานำเขาปฏิบัติกันมันรู้
เลยนะ มันรู้เลยว่าผิด ผิดเพราะอะไร ผิดเพราะตายตัว กรอบ เหมือนกับเราที่นี่ เรามี
อุปาทาน เราสร้างกรอบไว้ แล้วข้อเท็จจริงมันเป็นอีกอย่างหนึ่ง พอมันจะเป็นข้อเท็จจริง
เรากลับกลัว เราต้องยึดกรอบนี้ไว้ เราเลยไปไม่ได้กันไง

แล้วนี่ก็ไปสร้างกรอบขึ้นมา “หนอ หนอ หนอ” มึงจะบ้าหรือ แล้วมันจะเป็น
ความจริงได้ไหม คนภาวนาเป็นพอเห็นแล้วนะ คือมันขัดแย้งกัน ข้อเท็จจริงกับความที่
เขาทำมันขัดแย้งกัน

แต่ถ้ามันเป็นของเรานี้ละ เขาบอกว่า ธรรมเนียมเรานี้มันเหมือนกับพวกกรรมกร
แบกหาม อ้าว มันก็ต้องเป็นข้อเท็จจริงของคน ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ปฏิบัติง่ายรู้ยาก มันก็เป็น
ข้อเท็จจริงของคนๆ นั้น ครูบาอาจารย์เราแต่ละองค์ก็ไม่เหมือนกัน นี่ไงหลวงปู่มั่นท่านถึง
รู้ไง หลวงปู่พรหม หลวงปู่ขาว หลวงปู่เจี๊ยะ แต่ละองค์เห็นไหม ท่านตรวจสอบของท่าน
ได้ แล้วมันเป็นข้อเท็จจริง

มันเหมือนจดทะเบียนบริษัท เอ็งบริษัทอะไร เอ็งทำธุรกิจอะไร ทางอากาศหรือ
ไอน้ำทางน้ำหรือ ไอน้ำทางบกหรือ มันคนละเรื่องกัน บริษัทคนละบริษัท ไม่เหมือนกัน
เอาบริษัทอะไร บริษัทการจราจรทั้งทางบก ทั้งทางอากาศ แต่สุดท้ายต้องใช้เทคโนโลยี
อันเดียวกัน มันเป็นไปได้อย่างไร เป็นไปไม่ได้

แต่เนี่ยเหมือนกันหมด ทำเหมือนกันหมดเลย สำเร็จรูปหมดเลย โดยข้อเท็จจริงมันเป็นไปไม่ได้ แล้วมันทำกันอยู่นั่นคืออะไร เหี้ยอ เหี้ยอ เหี้ยอ เสียเวลาน่าดูเลยนะ สงสารมาก โดยหัวใจเรานี้นะสังเวช แล้วสงสารจริงๆ แต่ ถ้าออกไปยืนขวางเขานะ เราตายก่อน เขาระทึบตายเลย เพราะเราไม่มีศักยภาพที่จะไปขวางบุญกรรมของคนได้ทั้งหมด ถึงคราวสังคมนั้นเป็นไป นี่เ็นเวลาเทศน์ตอนเช้าเห็นใหม่ ถึงต้องย้อนกลับมา เอาเราให้ไว้ก่อน ถ้าเราได้ก่อนเรามีจุดยืนก่อน แล้วสอนคนที่เขาสนใจ แบบจะสอนนะ เราอยากจะให้ทุกคนเข้าใจ แล้วเราพยายามจะสอนไปก็ไม่ได้อีก

เวลาท่านเปรียบเทียบ เปรียบเทียบเหมือนคนนอนหลับ คนนอนหลับเราไปป้อนอาหารนะสำคัญตายเลย คนนอนหลับหมายถึงใจมันหลับ มันไม่เอา ถ้าคนใจมันเอา บอกบ๊ีบ ไม่ต้องไปเทศน์ให้เขาฟังหรอก อยู่ที่นี่ เขาเก็บเกี่ยวของตัวเอง มันต้องมีพื้นที่ของเขาในพื้นที่ของเขา เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะสิ่งนี้มันอยู่ในใจ เราเปรียบเทียบบ่อยนะ คนป่วยไปหาหมอ ขนาดไหนนะ หมอเขาฉีดยาได้ แต่เวลาเราปฏิบัติ ให้ครูบาอาจารย์ฉีดสติ ฉีดปัญญาเข้าหัวใจเราไม่ได้ ต้องสร้างเอง มันยากตรงนี้

พระพุทธเจ้าถึงบอกเราควรบอกทางไป พระพุทธเจ้าเป็นคนบอกทางนะ พวกเราเป็นคนหาสมาธิเอง หาสติเอง หาทุกอย่างเอง เราต้องสร้างขึ้นมาเอง ไม่มีขายในท้องตลาด เกิดขึ้นจากใจเรา สร้างขึ้นๆ นี้พูดถึงคำว่า “วิปัสสนาหรือไม่วิปัสสนา” นั้นเวลาเมื่อวานเขาถามมุกกลับกับโยม เขาถามว่า “แล้วเมื่อไหร่จิตมันถึงได้วิปัสสนา”

เพราะเมื่อก่อนเขาคิดตรงนี้แหละ เมื่อวานที่เขาถามนะเรา เมื่อวานที่ถาม คราวที่แล้วเราบอกเขาผิด เขาเถียงหัวปักหัวปำเลย เมื่อวานไฟฟ้ามันนะ ฝ่ายผลิตเหมือนกันแต่ไม่ได้มากับพวกไอ้... แต่เมื่อวานเขามา เถียงใหญ่เลย ครั้งก่อนไง แล้วเขาคงเอาซีดีไปฟังเมื่อวานมานะ

“นี่มันผิดหมดเลย ทำอย่างไรมันถึงได้วิปัสสนา ทำอย่างไรถึงเป็นสมณะ”

เราถึง เมื่อวานเราพูดอีกกรณีหนึ่ง กรณีที่ว่า เวลาพูดอย่างนี้บ๊ีบ ทุกคนเขาจะแยกเป็นวิทยาศาสตร์ เมื่อไหร่จิตจะสงบ เมื่อไหร่จะได้วิปัสสนา เมื่อวานเราบอกเขาบอกว่าโดยสามัญสำนึก โดยข้อเท็จจริงของคนเกิดมาจากอวิชชา ทุกคนที่เกิดมานี้มีกิเลสมี

อวิชา มันถึงเป็นโลกล้วนๆ ความนึกความคิดเราเป็นกิเลสล้วนๆ ถึงบอกว่า กิเลส ล้วนๆ นะ แต่กิเลสฝ่ายดี อยากทำดี อยากทำดีก็คิดดี คิดดีนี่มันเป็นโลกีย์ปัญญา โลก คิด โดยโลก คิดโดยเรา มันไม่เป็นธรรมหรอก แต่ก็ต้องคิดไป เพราะจากโลกนี้ ถ้าเราคิดจน มันสงบแล้ว มันจะเป็นธรรม

แต่ถ้าบอกว่า เราอยากปฏิบัติธรรมแล้วไปเอาธรรมเลย ก็แบบเราไปซื้อ เทคโนโลยี แต่มันไม่มี ธรรมะนี้ต้องสร้างขึ้น สร้างขึ้นจากสิ่งที่ว่าของเราสกปรกให้มัน สะอาด ใจที่มันไม่เป็นธรรมก็ให้เป็นธรรมขึ้นมา ใจที่มันเป็นโลกก็ให้เป็นธรรม ธรรม ตรงไหน ธรรมตรงเป็นที่สมาธิใจ สมาธิคืออะไร สมาธิคือตัวตน คืออีโก้ คือความเห็น ของตัวนี้สงบตัวลง ถ้าทฤษฎีมานะเราสงบตัวลงนั่นคือสมาธิ เหตุที่ไม่เป็นสมาธิเพราะ ตัวตนเรามันแข็ง เราไม่เชื่อใคร เราเชื่อมั่นตัวเอง แล้วก็ทุกข์ฉิบหายเลย อยากได้ สมาธิๆ แต่ตัวเองไม่เชื่อ ตัวเองทฤษฎี

มันก็พุทโธๆ จนตัวตนนี้มันสงบลง ตัวตนนี้คือโลกใจ คือเราใจ คือทฤษฎีมานะ ใจ โยมเวลามันสงบ ว่างๆ สบายใจใหม่ เวลามันว่างสบายใหม่ แล้วตัวตนมันอยู่ไหน ใจ แข็งๆ กูๆ ไปไหน เพราะตัวนี้มันไม่มี มันสงบตัวลงเห็นใหม่ มันถึงเป็นสากลใจ แล้ว ถ้ามันสากลนะ แล้วเวลาถ้ามันนุ่มไปวิปัสสนา มันได้ชั่วคราว ชั่วคราวเพราะอะไรู้ ใหม่ ชั่วคราวเพราะเป็นสมาธิ ตัวตนมันสงบใจใหม่ มันก็เป็นกลาง เป็นสังขธรรม เป็น ความจริง เป็นพลังงาน

ทีนี้พอเราวิปัสสนาสักบ่อยครั้งเข้า ตัวตนนี้มันจะคลายออกมา พอตัวตนเราคลาย ออกมาบ๊อบมันก็มีเรา พอมีเรานี้มันก็มีความเห็น มันก็มีความยึด มันก็มีอยากได้ออกดี เห็นใหม่ ผิดอีกแล้ว ก็ต้องพุทโธๆ ให้ตัวตนนี้มันสงบเข้ามา นี่ใจที่เวลาหลงตาทำน พุดกับหลวงปู่มนั้

“อ้าว! สมาธิๆ สัมมาสมาธินี้ ถ้ามันไม่ใช่สัมมาสมาธิแล้วสัมมาสมาธิในตำราจะ มีไว้ทำไม”

หลวงปู่มนั้ท่านตอบซึ่งมาก

“สัมมาสมาธิของพระพุทธเจ้าอย่างหนึ่ง คือมันไม่มีสมุทัย ไม่มีตัวตน แต่สัมมาสมาธิของท่านมันมีสมุทัย มันมีตัวตน มันมีตัวนี้อยู่”

แหม หลวงปู่มันเราฟังแล้วมันกินใจ พุคบ่อย ชอบมาพูดเพราะมันเห็นใจ เห็นถึงสัมมาสมาธิที่ไม่มีตัวตน สัมมาสมาธิล้วนๆ สัมมาสมาธิของพระพุทธเจ้า สัมมาสมาธิของท่านมันมีสมุทัย มันมีตัวตน มันมีเรานี้บอก โอ้โฮ คนภาวนาเป็นนะ ใหม่ๆๆๆ ซึ่งน่าดูเลย

แต่เวลาทางโลกเราไม่เข้าใจ ทำไมต้องทำสมาธิ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้นะ ทำทำไมสมาธิ โอ๊ย สมณะแก้กิเลสไม่ได้ ไม่มีความจำเป็น

คนไม่เคยเป็น คนไม่เคยมี ก็ไม่รู้อะไรถูกอะไรผิด คนเคยมีรู้อยู่ว่ามีหรือไม่มีมันต่างกันอย่างไร ถ้าเคลียร์ตรงนี้ได้แน่ แล้วทำอย่างเดิมก็ถูก ถ้าทำอย่างเดิมใช้สตินะ คือว่ามันหดเข้ามาแล้ว ให้มีสติไว้ ที่เขาพลาดกัน เขาพลาดตรงเขาว่า ใช้คำว่าวิปัสสนาสายตรงคือมันใช้ปัญญาแล้ว คือวิปัสสนา เพราะฉะนั้น คำว่าวิปัสสนามันคือการวิจัย การทำงานแล้ว พอจบกระบวนการมันคือผล คือมิจฉาสมาธิไง

แต่ถ้าเราเข้าใจ เราบอกนี้ไม่ใช่ นี่คือใช้ปัญญา ใช้ปัญญาไล่ตัวเราเอง พอมันสงบเข้ามาเห็นใหม่ มันไม่ใช่หายไป เพราะเราสู้ เราสู้ว่าเราปล่อยเข้ามา ก็คือมันเป็นสมาธิไง แต่เขาจะ ปฏิเสธของที่มีอยู่ ทั้งๆ ที่เราปล่อยเข้ามานั่นคือสมาธิ แต่เขาบอกทำสมาธินะ ผิด ต้องทำวิปัสสนา แล้วถ้าวิปัสสนาถูก โดยถูกต้อง มันก็คือสมาธิ เพราะมันยังไม่วิปัสสนา ไม่วิปัสสนาเพราะ เพราะมันไม่มีจิตไปวิปัสสนา มันใช้สามัญสำนึกคิดเอาเองมันเลยไม่เป็นวิปัสสนา มันใช้สามัญสำนึกคิดเอาเองใช่ไหม

สามัญสำนึกของเราน่ะมันเศร้าหมอง ด้วยกิเลส ด้วยค้นหาทั้งหมด แล้วไปตรึกในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตัวเองเศร้าหมอง มือเราสกปรก ภาชนะเรามีแต่สารพิษ แล้วไปเอาธรรมพระพุทธเจ้ามาใส่ มันก็เลอะไปด้วย

แต่ถ้าภาชนะเราสะอาด เป็นสมาธิ เป็นวิปัสสนาธรรมพระพุทธเจ้า พอมันเข้ามา มันก็เป็นผล นี่ใจมันมีผลอยู่ที่ตรงเพราะมีสมาธิไง แต่ของเขาเพราะไปปฏิเสธสมาธิไป ปฏิเสธตัวภาชนะ ตัวที่จะรับผลไง หลวงตาท่านพูดนะ ซึ่งมาก

“ภาชนะที่จะใส่ธรรมที่จะบรรจุธรรมมีหัวใจอย่างเดียว หัวใจอย่างเดียวเพราะมันเป็นข้อเท็จจริง พระไตรปิฎกมันเป็นกระดาษ มันเปื้อนหมึก มันไม่มีชีวิต มันไม่รู้ แต่ความรู้สึกของเราสัมผัสธรรม รับรู้ธรรม หัวใจอย่างเดียว หัวใจเท่านั้นที่สัมผัส ที่เป็นภาชนะใส่ธรรม แต่เพราะไม่รู้จักหัวใจ ไม่รู้จักสมาธิ ปล่อยวางมัน ปฏิเสธมัน ปฏิเสธภาชนะใจ ปฏิเสธสิ่งที่จะไปบรรจุธรรมใจ มันเป็นเพราะไม่รู้สอнокัน

เพราะเรื่องอย่างนั้นะ เรายังเป็นชนภาคกลาง ขึ้นไปอีสานใหม่ๆ เสียใจน้อยใจมาก เพราะไปใหม่ๆ ไม่รู้จักใจ ไปน้อยใจว่าทำไมภาคกลางเรานี้ พระปฏิบัติหรือวงการปฏิบัติมันถึงอ่อนแอมาก ทำไมภาคอีสานเข้มแข็งมาก ก็พยายามไปศึกษาค้นคว้า แล้วมันถึงเข้าใจ เข้าใจว่าภาคกลาง ธรรมยุตินี้เกิดมาจากวัดราชา เกิดจากพระจอมเกล้าฯ ที่วัดราชาก่อน แล้วก็สร้างมาเป็นวัดบวร ที่นี้พอการเผยแผ่ การเผยแผ่แบบพระ เขาเรียกธรรมยุตินี้พระผู้ดี พระเป็นเจ้าของฟ้าเจ้าคุณ มันจะไปตามทางรถไฟ

สมัยก่อนถนนยังไม่มี ไปทางรถไฟ ไปทางแหล่งน้ำ ธรรมยุตจะมีต่อรถไฟถึงไหน เพราะอำนาจรัฐ อำนาจคนปกครองจะมีธรรมยุต แล้วทางอีสานมีเฉพาะที่อุบล แล้วพอหลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติแล้วท่านเผยแผ่ไป เวลาลง วัดทางภาคอีสานเวลาลง ลงกรรมฐาน แต่ในภาคกลางทางธรรมยุต ลงในทางวิชาการไง เราก็ เออ พยายามดูนะมันเป็นอย่างไร อย่างนั้นก็ถือว่ามันเป็นบุญเป็นกรรม แล้วก็ศึกษากับครูบาอาจารย์ ศึกษามาก เพราะถือว่าเป็นคนภาคกลาง

คนภาคกลางนี้เป็นพุทธปัญญา พุทธิปัญญา ไม่ใช่ศรัทธาจิต พุทธจิต ฉะนั้นถ้าไม่มีเหตุผลจะไม่ฟัง พยายามรื้อค้นศึกษาเรื่องนี้มาก ศึกษาที่ไปที่มาทั้งหมด ที่นี้ศึกษานี้ก็เข้ามาตรงนี้แล้ว เข้าไปที่หลวงปู่มั่น จะไปหาหลวงปู่เจี๊ยะกับหลวงตา จะคุยกับท่านถามปัญหาท่านเยอะมาก ว่าสมัยหลวงปู่มั่นทำอย่างไรๆ ท่านพูดมาถึงตรงนี้ไง ตรงที่ว่าขณะที่หลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติขึ้นมาแล้ว ท่านวางกรรมฐาน เมื่อก่อนทุกคนคิดว่ามรรคผลมันหมดสมัย มันทำกันไม่ได้แล้ว ทุกคนไม่เชื่อหรอก แต่พอหลวงปู่มั่นหลวงปู่เสาร์ท่านทำแล้วได้ผล แล้วท่านอธิบายได้ แล้วคนปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วได้ผลจริง มันก็ฮือฮาขึ้นมา ดิ้นตัวมาก ชาวพุทธดิ้นตัวมาก

ทีนี้พอตื่นตัวมาก ทางนั้นเขาก็ไปเอาอิทธิธรรมเข้ามา เพราะเขาไม่มีทฤษฎีปฏิบัติ
ประกบไป พอไปเอาอิทธิธรรมเข้ามา เขามันก็มีการต่อต้าน มีแรงเสียดสีพอสมควร แล้ว
ทางฝ่ายปกครองเขาก็เอาตำรานี้ส่งไปให้หลวงปู่มนต์ หลวงปู่เจี๊ยะเล่าให้ฟังเองนะว่า
หลวงปู่มนต์พูดอย่างนี้

“เจี๊ยะเอ๊ย เจี๊ยะคุณนี่หน่อย”

เขาก็ดู “อย่างนี้มันแค่สมาธิ”

“เออ”

หลวงปู่มนต์ท่านก็สลดใจแต่ท่านพูดวงในเพราะมันพูดออกมาแล้วมันเหมือนกับ
การแข่งขัน แต่เป็นธรรมนะ ท่านบอกว่า คำนี้คำหลวงปู่มนต์ ท่านบอกท่านเสียใจมาก ว่า
พุทธโชนี่ทำสมาธิเป็นพุทธภายิต คำสอนกรรมฐานเรานี้หลวงปู่มนต์เอามาเป็นกรรมฐาน
๔๐ ห้อง พุทธโชนี่มันเป็นกรรมฐาน ๔๐ ห้อง มันอยู่ในพระไตรปิฎก เป็นพุทธภายิต นาม
รูป การเคลื่อนไหวอะไรของเขามันเป็นสาวกภายิต ทีนี้คำว่าสาวกภายิต เวลาหลวงปู่มนต์
ท่านเทศน์ก็เป็นสาวกภายิต แต่สาวกภายิต สาวกที่รู้จักจริงมันก็เทศน์ได้เหมือนกัน คือสอน
ได้ ผู้รู้จักสอนแล้วมันจะจริงหมดใจ

แต่ผู้ที่ไม่จริง แต่ถ้าเรา ประสาเรา โดยที่ยังไม่มีใครรู้จักจริงมันก็ต้องยึดพุทธภายิต
ก่อน พุทธภายิต กรรมฐาน ๔๐ ห้อง เห็นไหม พุทธโชนี่เห็นไหม พุทธโชนี่ ธรรมโม สังโฆ มันก็
เป็นกรรมฐาน ๔๐ ห้องใช่ไหม แล้วนามรูป ยุบหนอพองหนอ มันอยู่ตรงไหนของ
พระไตรปิฎกวะ ไม่มีหรอก เวลาครูบาอาจารย์เราท่านพูดกันวงในนะท่านสลดใจนะ คือ
ว่าศาสนาเรานี้มันจะสะอาดบริสุทธิ์ มีหลักมีเกณฑ์ แต่เพราะด้วยกิเลส ด้วยความอยากดี
คนเสมอ ด้วยอะไรต่างๆ ก็ไปเอาอะไรเข้ามาโดยที่ตัวเองไม่รู้

วงในนี้พูดอะไรกันเยอะนะ แต่เก็บกันได้ แล้วเราพยายามศึกษา พอเราได้ถึงตรง
นั้นปั๊บ นี่คือหลัก คือหลวงปู่มนต์ท่านก็รู้ ครูบาอาจารย์รู้หมด แต่พูดออกมามันจะฝืน
กระแสดังคมอะไรไหวไหม ถ้าพูดประสาเรานะ สรุปลงเลยละ มันเป็นการเมือง การเมือง
ของพระ พอเป็นการเมืองของพระ ชาวพุทธก็เลยตาคิดได้ ตาร้ายอด ชาวพุทธก็เลยต้อง
เป็นอย่างนั้น ตาคิดได้ ตาร้ายอด เนอะ

มีอะไรอีกไหม มีอะไรที่เข้ามา จบเลย

คืออย่างหนึ่ง วันนี้พูดนี้พูดดี นี่อัดเทปไว้แล้วต่อไปถ้าใครไปฟัง ให้ไปใช้ปัญญาของตัวเองเป็นประโยชน์กันเอาเองก็แล้วกัน มันก็เป็นประโยชน์แต่ถ้าพูดออกไปข้างนอก เวลาเราพูดกันระหว่างตัวคนมันมีแบบว่าได้เสีย มันมีเขามีเรามันแบ่งข้างแล้วปะทะไม่ดีเลย แต่นี่เราพูดประโยชน์กับชาวพุทธ แต่จริงๆ นะกับเขา กับพวกเขาใครก็ได้ แต่เวลาจริงๆ พอเขาเจอของจริงเขาจะหลบ พวกนี้ เวลาด้วยข้อธรรมะ เวลาเขาเจอของจริงเขาจะหลบเลย แต่ถ้าเขาเจอคนไม่รู้เนเขาจะจี มันเลยไม่ได้ประโยชน์ใจ

เราเคยไปแล้วเราเคยคุยมาเยอะ มันก็ต้องเป็นกรรมของสัตว์ แล้วแต่กรรมของสัตว์ สัตว์ตัวไหนมีกรรมดีมันก็จะเอาแต่สิ่งที่ดี ถ้าสัตว์ตัวไหนมันจะเอาสะดวกสบายไป เพราะเขาพูดคำนี้เนเวลาเขามากันนะ พวกหมอทั้งนั้นมาจาก... อ้าว มันเป็นวิทยาศาสตร์นะ มันพิสูจน์ได้นะ สบายๆ โอ้โฮ เรานี่เศร้าใจนิบหนวยเลยนะ สบายๆ ใ้เบิร์ดมันร้องเพราะกว่ามีงเนอะมีง เนอะ เอวัง